Nr 3 zawiera wyłącznie Dział lotnictwa cywilnego.

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA KOMUNIKACJI.

Rok XX. Warszawa, 20 stycznia 1938 r. Nr 4.

SPIS TRESCI:

CZĘŚĆ A.

DZIAŁ HANDLOWO-TARYFOWY.

18.

Zarządzenie Ministra Komunikacji z dnia 31 grudnia 1937 r. w sprawie wprowadzenia zbioru skomasowanych okólników handlowych.

Z dniem 1 stycznia 1938 r. wchodzi w życie zbiór skomasowanych okólników handlowych obejmujący:
1) w części I sprawy taryf osobowych,
2) w części II sprawy taryf towarowych,
3) w części III sprawy przewozowe,
4) w części IV sprawy kolejowo - celne,
5) w części V sprawy reklamacyjne.

Wyżej wymieniony zbiór okólników zostanie wydany w osobnych broszurach i przeznaczony będzie wyłącznie do użytku służbowego.

Nr H. T. IV. 187/37.

DZIAŁ SANITARNO - KOLEJOWY.

19.

Zarządzenie Ministra Komunikacji z dnia 15 stycznia 1938 r. w sprawie wydania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy w służbie elektrotechnicznej na P. K. P.

§ 1. Zatwierdzam dołączone do niniejszego zarządzenia przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy w służbie elektrotechnicznej na PKP.

§ 2. Przepisy niniejsze wchodzą w życie z dniem ogłoszenia.

Nr S. II/94/17.

Załącznik do zarządzenia Ministra Komunikacji z dnia 15 stycznia 1938 r. Nr S. II/94/17.

Przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy w służbie elektrotechnicznej na P. K. P.

§ 1.

Postanowienia wstępne.

(1) Przepisy ogólne o bezpieczeństwie pracy w obrębie trakcji elektrycznej i przy eksploatacji urządzeń prądów silnych są zawarte w zarządzeniu Ministra Komunikacji z dnia 9 stycznia 1937 r. (Dz. U. M. K. Nr 1, poz. 1).

(2) Urządzenia elektryczne na P. K. P. powinny odpowiadać „Przepisom budowy i ruchu urządzeń prądu silnego" PNE/10 Polskiego Komitetu Elektrotechnicznego.

§ 2.

Praca przy urządzeniach pozbawionych napięcia.

(1) Przy urządzeniach prądów silnych należy wykonywać roboty o ile można dopiero po wyłączeniu napięcia.

(2) Wszelkie czynności przy urządzeniach elektrotechnicznych mogą być dokonywane jedynie przez powołanych do tego pracowników służby elektrotechnicznej lub upoważnione przez nich osoby. Każde ustne polecenie wykonania czynności powinien zaraz powtórzyć odbierający polecenie. Wydający i odbierający polecenie powinni przed wykonaniem polecenia wylegitymować się wzajemnie ze swoich uprawnień. Polecenie wydawane i przyjmowane telefonicznie należy zapisywać do książki rozmów telefonicznych. Poza przewidzianym planem pracy w normalnej eksploatacji nie wolno z góry określać chwili włączenia i wyłączenia napięcia.

(3) Polecenie włączenia i wyłączenia napięcia należy wykonać natychmiast. O wykonaniu należy niezwłocznie donieść wydającemu polecenie.

(4) Jeżeli urządzenie prądu silnego wyłączono w celu przeprowadzenia naprawy albo próby, to należy przy właściwym wyłączniku umieścić tablicę z czerwoną strzałką w kształcie pioruna i napisem zabraniającym włączania napięcia, np. „Nie włączać! Niebezpieczeństwo!" Tablicy tej nie wolno dotąd usuwać, dopóki ze stanowiska pracy nie nadejdzie zawiadomienie, iż napięcie może być włączone.

(5) Przed pracą około obwodów prądu niskiego napięcia (do 250 woltów względem ziemi) należy obwód prądu pozbawić napięcia przez wyłączenie odpowiednich wyłączników i usunięcie bezpieczników.

(6) W razie wykonywania robót przy urządzeniach elektrycznych lub w niebezpiecznej bliskości urządzeń, których wyłączenie spod napięcia nie może być należycie zapewnione przez cały czas pracy, należy między miejscem włączenia prądu a miejscem pracy wprowadzić pomocnicze urządzenia do uziemiania i zwierania, służące do odprowadzania przypadkowo włączonych prądów.

(7) Przy wysokim napięciu (powyżej 250 woltów względem ziemi) należy pomiędzy miejscem wykonywania robót a miejscem włączenia prądu stosować bezwzględnie zawsze uziemienie i zwieranie. Pracownik powinien jednak zawsze przedtem przekonać się, czy nie jest narażony na niebezpieczeństwo. W razie potrzeby należy uziemiać przed i poza miejscem pracy.

(8) Przed rozpoczęciem robót przy urządzeniach prądów silnych lub przed dotknięciem ich części należy sprawdzić, czy urządzenie jest wyłączone oraz uziemione i zwarte (w razie potrzeby).

(9) Wyłączanie prądu przez otwarcie wyłącznika lub odłączników nie zawsze usuwa napięcie w przewodach, gdyż może istnieć jeszcze napięcie przedostające się przez połączenia pomiarowe, przewody podwójne lub równoległe, przez transformowanie w odwrotnym kierunku, przez indukcję, pojemność itd.

(10) Pracownicy opuszczający stanowisko pracy i przystępujący do niej ponownie powinni się upewnić, czy urządzenie jest jeszcze uziemione i pozbawione napięcia.

(11) Uziemienie wolno wykonać tylko po wyłączeniu sieci spod napięcia oraz przed zwarciem przewodów, wyjąwszy przypadki nagłe, grożące niebezpieczeństwem. Przewód uziemiający należy zawsze łączyć najpierw z ziemią, a dopiero potem z przewodem uziemianym.

(12) Do uziemiąnia i zwierania należy używać przewodów z przekrojem miedzi przynajmniej:

a) 35 mm^2 przy urządzeniach trakcji elektrycznej,
b) 16 mm^2 w pomieszczeniach ruchu elektrycznego,
c) 10 mm^2 w innych miejscach.

(13) Ze względu na duże niebezpieczeństwo dla życia, uziemianie wolno powierzać tylko pracownikom dobrze w czynności tej wyćwiczonym.

(14) Miejsca zwierania i uziemiania należy obierać możliwie blisko stanowiska pracy i ze stanowiska tego je nadzorować, uważając, aby uziemienie było niezawodne przez cały czas wykonywania robót.

(15) Łączniki będące pod zamknięciem należy po użyciu zamykać natychmiast z powrotem.

(16) Przed rozpoczęciem robót w miejscach znajdujących się w niebezpiecznej bliskości przewodów wysokiego napięcia, a zwłaszcza w miejscach wysoko położonych, należy przewody te wyłączyć albo zabezpieczyć całkowicie przed przypadkowym dotknięciem.

(17) Miejscowy zwierzchnik służbowy, zanim wyda polecenie ponownego włączenia napięcia, powinien zawiadomić o tym zajętych pracowników i zarządzić, żeby się oddalili z niebezpiecznych stanowisk pracy.

(18) Przed ponownym uruchomieniem urządzenia, które było pozbawione napięcia na czas wykonywania robót, należy usunąć połączenia zwierające i uziemiające. Nie wolno pozostawić żadnego połączenia, przez które mogłoby napięcie przedostać się do nie uruchomianych części.

(19) Przy ponownym włączaniu napięcia należy uwzględniać przepisy o wykonywaniu połączeń, podane w ust. 2 i 3 niniejszego paragrafu.

(20) Przy pracy na słupach, rusztowaniach, dachach i innych wysoko położonych miejscach, należy używać pasów bezpieczeństwa. Do prac takich można wyznaczać jedynie pracowników nie mających skłonności do zawrotów głowy.

(21) Przy pracy na słupach drewnianych pracownicy powinni prócz pasów bezpieczeństwa nakładać także raki włazowe. Słupy starsze należy przedtem zbadać pod względem wytrzymałości. W przypadkach wątpliwych należy je odkopać do głębokości około 30 cm w celu

stwierdzenia, czy nie są przegniłe lub przerdzewiałe.

(22) Prace na stromych dachach i na wysokich ścianach szczytowych powinni wykonywać zawsze razem dwaj pracownicy, z których jeden udziela pomocy z zabezpieczonego stanowiska. Na mocno pochylone lub oślizgłe dachy należy wchodzić tylko w odpowiednim obuwiu, zabezpieczającym przed poślizgnięciem się.

(23) Druty przewodowe należy za pomocą nawijarki lub innych przyrządów nawijać ostrożnie, powoli i bez szarpnięć. Korbę nawijarki drutu można puścić dopiero wtedy, gdy zapadka zaskoczy na właściwe miejsce, a koło zapadkowe zostanie zatrzymane. Przy naciąganiu przewodu drutowego za pomocą nawijarki lub innego przyrządu pracownik powinien odwrócić twarz od łańcucha z zaciskami. Przy przecinaniu przewodów drutowych powinien stanąć tak, aby odcięty koniec drutu nie mógł go uderzyć.

(24) Zdjęte druty przewodowe należy jak najszybciej nawinąć i usunąć z linii.

(25) Przy zakładaniu przewodów drutowych nad drogami ruchu publicznego należy zastosować odpowiednie środki, zapewniające bezpieczeństwo ruchu.

(26) W załomach przewodów drutowych należy wymieniać izolatory, drążki itp. szczególnie ostrożnie, aby drut nie mógł odskakując skaleczyć ludzi.

(27) W razie zbliżania się burzy należy roboty przy przewodach napowietrznych przerwać. Roboty pilne i konieczne dla utrzymania ruchu można wykonywać także w czasie burzy, jednak dopiero po zastosowaniu dostatecznych środków ostrożności (uziemienia przewodów).

(28) Przed rozpoczęciem pracy przy kablach wysokiego napięcia należy je z obu końców wyłączyć i rozładować. Po rozładowaniu należy żyły kablowe pojedynczo uziemić i zewrzeć z sobą.

(29) W czasie prac przy kablach, zwłaszcza przy ich ucinaniu pracownicy powinni upewnić się dokładnie co do położenia każdego kabla, aby uniknąć omyłek.

(30) Przy otwieraniu końcówek i muf kablowych konieczna jest szczególna ostrożność. Masę izolacyjną wolno usuwać dopiero po stwierdzeniu, że żadna żyła kablowa nie przewodzi prądu ani nie ma ładunku elektrycznego.

(31) Przy transformatorach wolno rozpocząć pracę dopiero po wyłączeniu wysokiego i niskiego napięcia oraz po ich rozładowaniu do ziemi.

(32) Przy układaniu rur i kabli należy doły i kanały zabezpieczyć przed zapadnięciem się, jeżeli wymaga tego ich głębokość i właściwość gruntu.

(33) Ciężkie rury i inne części należy w razie potrzeby opuszczać za pomocą odpowiednich podnośników.

(34) Kable z bębnów należy na spadzistych drogach odwijać w kierunku wzniesienia i zabezpieczać przed stoczeniem się klocami lub kamieniami.

§ 3.

Prace przy urządzeniach pod napięciem.

(1) Wchodzić do zamkniętych pomieszczeń ruchu elektrycznego, w których znajdują się części pod napięciem nie zabezpieczone przed przypadkowym dotknięciem, wolno dopiero po usunięciu napięcia z wszystkich tych części.

(2) Robót przy urządzeniach prądów silnych pod napięciem należy ile można unikać. Wolno je wykonywać tylko wtedy, gdy ze względu na warunki ruchu nie jest możliwe odłączenie tych części, przy których lub w pobliżu których praca ma być wykonywana. Należy je powierzać jedynie pracownikom specjalnie wyćwiczonym.

(3) Przy pracach pod napięciem należy zarządzić odpowiednie środki ostrożności i stosować przepisane środki ochronne. Środki i urządzenia ochronne powinny być zawsze w stanie zupełnie zdatnym do użytku. Przed każdym użyciem należy je sprawdzać.

(4) Praca przy częściach urządzeń pod wysokim napięciem jest dozwolona tylko w przypadkach najkonieczniejszych i tylko na osobne polecenie odpowiedzialnego zwierzchnika służbowego.

(5) Roboty przy urządzeniach pod wysokim napięciem dozwolone są jedynie z zachowaniem odpowiednich środków ostrożności i tylko w obecności drugiego powołanego w tym celu i odpowiednio pouczonego pracownika, który wykonywa tylko czynność nadzorczą i rozporządza potrzebnymi środkami ratunkowymi. Pracownik nadzorujący powinien znać sposoby uwalniania porażonego z obwodu prądu i ratowania porażonych (§ 3 przepisów ogólnych o bezpieczeństwie pracy w obrębie trakcji elektrycznej i przy eksploatacji urządzeń prądów silnych).

(6) Praca przy przewodach niskiego napięcia w niebezpiecznej bliskości przewodów wysokiego napięcia (powyżej 250 woltów względem ziemi) jest dozwolona dopiero po uziemieniu i zwarciu przewodów wysokiego napięcia lub po zastosowaniu innych dostatecznych środków ostrożności. Należy przy tym wystrzegać się nie tylko niebezpieczeństwa dotknięcia przewodów, ale także działania napięć powstających na odległość w przewodach niskiego napięcia.

(7) Jeżeli zachodzi wyjątkowa potrzeba lakierowania słupów przewodowych pod wysokim napięciem lub wspinania się na nie z innego powodu, to należy od granicy zasięgu czynności pracownika do części pod prądem zachowywać odstępy w pionie przynajmniej 1,5 metra, a w poziomie przynajmniej 2 metry. Granicę zasięgu czynności pracownika, do której wolno

mu lakierować słup lub wspinać się na słup bez wyłączania prądu, należy wyraźnie oznaczyć.

(8) Podczas wszelkich robót przy urządzeniach prądów silnych należy mieć na sobie ubranie obcisłe. Metalowych łańcuszków do zegarków, kluczy itp. nie należy mieć na wierzchu.

(9) Podczas pracy przy urządzeniach pod wysokim lub niskim napięciem rękawice gumowe nie stanowią dostatecznego środka ochronnego.

(10) Przy wykonywaniu robót pod napięciem należy stawać na podkładce izolacyjnej lub stosować inne dostateczne środki izolujące.

(11) W razie pożaru w pobliżu przewodów prądu silnego nie wolno skrapiać przewodów wodą, ponieważ strumień wody jest przewodnikiem prądu. Przy przewodach wysokiego napięcia niebezpieczne dla życia jest skrapianie wodą nawet tylko w pobliżu przewodów.

(12) W razie zbliżania się burzy należy roboty przy przewodach napowietrznych przerwać.

(13) Praca pod napięciem w pomieszczeniach niebezpiecznych pod względem wybuchowym albo wilgotnych, gorących itp. jest zabroniona.

(14) Przy pracy w kotłach, miejscach wilgotnych, na konstrukcjach żelaznych oraz w częściach budynków przewodzących elektryczność, nie wolno używać pod żadnym warunkiem lamp elektrycznych o napięciu wyższym niż 24 wolty.

(15) W pomieszczeniach niebezpiecznych pod względem wybuchowym nie wolno wbudowywać ani ustawiać maszyn, łączników, bezpieczników, oraz innych urządzeń elektrycznych mogących iskrzyć lub rozgrzewać się. Jeżeli tego uniknąć nie można, to konstrukcja tych maszyn lub urządzeń powinna być taka, aby niebezpieczeństwo było wyłączone (maszyny odpowiednio okapturzone, przyrządy iskrzące w oleju, oświetlenie uszczelnione od gazu, przewody w mocnych, szczelnie zamkniętych rurkach lub kablach obołowionych itd.).

(16) W pomieszczeniach kąpielowych, umywalniach i innych wilgotnych miejscach wolno ustawiać tylko łączniki uszczelnione od wody i gniazda wtyczkowe z kontaktem ochronnym. W pomieszczeniach kąpielowych nie wolno w zasięgu wanny umieszczać łączników i gniazd wtyczkowych. Silniki i przyrządy elektryczne należy ile można umieszczać tylko poza obrębem pomieszczeń.

§ 4.

Oczyszczanie i obsługa urządzeń elektrycznych.

(1) Urządzenia elektryczne pod napięciem wolno oczyszczać tylko po wyłączeniu napięcia. Przewody urządzeń wysokiego napięcia należy oprócz tego uziemiać.

(2) Przy maszynach elektrycznych w biegu wolno wykonywać tylko czynności normalne, które należą do obsługi. Inne prace w czasie biegu są zabronione. Gdy silnik stanie bez odłączenia od sieci, należy go natychmiast od niej odłączyć.

(3) Dotykanie uzwojenia silników pod prądem w czasie suszenia jest niebezpieczne.

(4) W przypadkach, w których zachodzi możliwość pomyłki, należy łączniki zabezpieczyć przed mylnym włączeniem.

(5) Bezpieczników bez względu na rodzaj nie wolno wymieniać pod prądem. Bezpieczniki do wysokiego napięcia mogą obsługiwać pod napięciem tylko pracownicy osobno do tego wyznaczeni i tylko przy zastosowaniu odpowiednich środków ochronnych. Noży odłączników nie wolno wyciągać pod prądem; pod wysokim napięciem mogą je obsługiwać tylko pracownicy do tego wyznaczeni, zaopatrzeni w odpowiednie środki ochronne.

(6) Pod wysokim napięciem można wtyczki na końcach przewodów ruchomych wkładać i wyjmować dopiero po usunięciu napięcia z właściwego gniazda wtyczkowego.

(7) Oprawy ręcznych narzędzi elektrycznych (wiertarek, szlifierek, śrubokrętów, kolb do lutowania itp.) należy uziemiać. Przy wydawaniu ręcznych narzędzi odbierający je pracownik powinien sprawdzić stan ich izolacji i uziemienia. Narzędzi z uszkodzoną izolacją lub z uszkodzonym uziemieniem nie wolno używać.

(8) Nie wolno wymieniać węgli lamp łukowych pod napięciem. Przy regulowaniu węgli należy mieć okulary ochronne.

(9) Korpusy i osłony maszyn elektrycznych, transformatorów i innego sprzętu, jak również metalowe uzbrojenie kabli, należy przy wysokim napięciu uziemiać.

(10) Maszyny, transformatory i inny sprzęt, będący pod wysokim napięciem, powinny posiadać tablice z czerwoną strzałką w kształcie pioruna i napisem: „Baczność! Wysokie napięcie!" albo powinny być w sposób bezpieczny odosobnione.

(11) Nie zabezpieczone pasy pędne należy osłaniać.

(12) Przy pracach, podczas których mogą występować łuki elektryczne lub zwarcia, należy mieć okulary ochronne.

§ 5.

Prace w akumulatorni i warsztacie akumulatorowym.

(1) Akumulatornie należy podczas ładowania wietrzyć, a pokrywy skrzynek baterii akumulatorowych do wózków, motorówek itp. otwierać. Warsztaty akumulatorowe powinny być również przewietrzane należycie.

(2) Do akumulatorni nie wolno wchodzić z nieosłoniętym światłem, płomieniem lub żarem. Palić tytoniu nie wolno.

(3) W czasie pracy w akumulatorni i warsztacie akumulatorowym, należy wystrzegać się poparzenia kwasem siarkowym. Kwas siarkowy

należy przechowywać tylko w osobno przeznaczonych do tego celu naczyniach (np. w butelkach z doszlifowanymi korkami i kołpakami ochronnymi, w balonach ze szczelnymi korkami gumowymi) z odpowiednim wytrawionym na szkle napisem. Nie wolno naczyń do picia używać nawet do chwilowego przechowywania kwasu siarkowego. Przelewanie, odmierzanie kwasu powinno się odbywać za pomocą lewara lub lejka i o ile można pod wyciągiem lub na wolnym powietrzu.

(4) Przy rozcieńczaniu kwasu siarkowego należy wlewać ostrożnie i małymi dawkami kwas do wody, nie zaś odwrotnie.

(5) Rozlany kwas siarkowy należy usuwać natychmiast wiórami, piaskiem lub przez spłukiwanie wodą.

(6) W razie oparzenia kwasem siarkowym, należy skórę spłukiwać natychmiast obfitym prądem wody i 5-procentowym rozczynem dwuwęglanu sodu. Jeżeli rozprysk kwasu siarkowego wpadnie do oka, należy oko przemyć bez zwłoki silnym strumieniem wody, unosząc przy tym powieki, oraz 1-procentowym rozczynem dwuwęglanu sodu. Oparzonego należy natychmiast skierować do okulisty. Zapas 5-procentowego i 1-procentowego dwuwęglanu sodu w szczelnie zakorkowanych flaszkach z odpowiednimi napisami powinien znajdować się w obrębie akumulatorni, w miejscu łatwo dostępnym.

(7) Jedzenie, picie i przechowywanie pokarmów i napojów w akumulatorni i warsztacie akumulatorowym jest zabronione. Należy przestrzegać przepisów „Objaśnienia o bezpieczeństwie i higienie pracy z ołowiem" (§ 7).

(8) Praca przy akumulatorach pod wysokim napięciem jest dozwolona tylko wyjątkowo i tylko z zachowaniem odpowiednich środków ostrożności. Przy robotach pod napięciem powyżej 750 woltów konieczny jest osobny nadzór.

(9) Przy lutowaniu w akumulatorniach i warsztatach akumulatorowych należy mieć okulary ochronne.

(10) W razie napełniania płyt akumulatorowych masą zawierającą ołów lub jego związki, należy masę zwilżyć i wymieszać gniotownikiem.

§ 6.

Stacje i pracownie probiercze.

(1) W stacjach i pracowniach probierczych wolno powierzać prace około wysokiego napięcia pracownikom z głębokim poczuciem odpowiedzialności, znającym dokładnie niebezpieczeństwa tej pracy i obznajomionym ze sposobami ich unikania.

(2) Stałe stacje i pracownie probiercze należy ściśle odgraniczać od innych miejsc pracy. Stacje i pracownie probiercze napięć powyżej 30.000 woltów należy urządzać w pomieszczeniach oddzielnych i całkowicie zamkniętych.

(3) Przenośne stacje probiercze należy odgradzać za pomocą czerwono malowanych poręczy, czerwonych lin itp.

(4) W przenośnych stacjach probierczych należy ustawiać odgrodzenie w odstępie co najmniej 1 metra od wszystkich części będących pod napięciem.

(5) Wstępu do stacji i pracowni probierczych należy zabraniać przez umieszczenie tablic ostrzegawczych z czerwoną strzałką w kształcie pioruna i napisem: „Stacja probiercza! Wstęp bezwarunkowo zabroniony!" Wejście do stacji i pracowni probierczych należy zawsze trzymać pod zamknięciem. Wstęp dozwolony jest tylko osobom mającym osobne upoważnienie.

(6) Aby zapobiec niebezpieczeństwu mylnego włączenia, wolno przewody doprowadzające prąd do urządzenia probierczego łączyć ze źródłem prądu dopiero po zupełnym przygotowaniu i sprawdzeniu całego układu połączeń i tylko za zgodą osoby przeprowadzającej badanie. Przy rozbieraniu układu połączeń należy postępować w sposób odwrotny, odłączając od źródła prądu najpierw przewody doprowadzające prąd do urządzenia probierczego.

(7) W czasie badania maszyn pod napięciem nie należy dotykać nawet izolowanych ich części.

(8) Przedmioty badane wolno dotykać dopiero po usunięciu napięcia z całego układu połączeń. Żyły kablowe należy przed dotknięciem wyładować, pojedynczo uziemić i zewrzeć. Po ukończeniu pracy należy wszystkie maszyny i sprzęt uwolnić od napięcia, wszystkie wyłączniki w pracowni wyłączyć, a wejścia do niej pozamykać.

(9) Wyłączniki maszyn, transformatorów itp. powinny być łatwo dostępne w każdej chwili. To samo odnosi się do wszelkich innych urządzeń w razie niebezpieczeństwa.

(10) Przejścia w pracowni probierczej powinny być dostatecznie szerokie, a miejsce dla pracowników obsługujących odpowiednio obszerne. Dróg i przejść nie wolno niczym zastawiać.

(11) Stanowisko przeznaczone do pracy z napięciami wyższymi niż 1000 woltów, należy w pracowni probierczej odgraniczać wyraźnie od stanowisk przeznaczonych do jednoczesnego wykonywania innych robót probierczych.

(12) Wewnątrz stałych stacji probierczych należy ustawiać i osłaniać maszyny, narzędzia i urządzenia w taki sposób, aby ludzie znajdujący się poza obrębem pracowni nie mogli dotknąć żadnych części, które są pod napięciem. Poręcze i osłony metalowe powinny być uziemione.

(13) Gołe, albo też przy pełnym napięciu niedostatecznie izolowane przewody wysokiego napięcia należy zabezpieczać przed dotknięciem za pomocą odpowiednich osłon, oddalonych od przewodu po 10 mm na każde 1000 woltów, łącznie jednak co najmniej o 1 m.

(14) Posługiwanie się długimi, ruchomymi, przenośnymi przewodami należy w miarę możności ograniczać, zakładając gniazda wtyczkowe w wielu miejscach.

(15) Stacji i pracowni probierczej nie wolno pozostawiać bez ścisłego nadzoru, dopóki maszyny i urządzenia znajdują się pod napięciem.

§ 7.

Objaśnienie o bezpieczeństwie i higienie pracy z ołowiem.

Każdy pracownik zatrudniony stale przy pracy z ołowiem, jego związkami lub materiałami zawierającymi ołów, jest narażony ciągle na niebezpieczeństwo zatrucia ołowiem (ołowicy), tym większe, że trucizna ta nie zdradza swej obecności działaniem na zmysł powonienia ani smaku.

Do zatrucia ołowiem dochodzi zwykle przez to, że ołów osadza się na rękach, odzieży i zaroście, a następnie przedostaje się do ust w czasie jedzenia, picia, palenia i żucia tytoniu, zażywania tabaki itp., albo też unoszony z pyłem przedostaje się do dróg oddechowych.

W ustroju ludzkim zbiera się ołów powoli i wywołuje zatrucie po krótszym lub dłuższym czasie, zależnie od ilości wchłanianej trucizny i odporności organizmu. Gdy na dziąsłach i brzegach zębów pojawi się szaroniebieski rąbek (t. zw. rąbek ołowiowy), dowodzi to, że ołów już w znaczniejszej ilości nagromadził się w ustroju i że grozi zachorowaniem na ołowicę. Wystąpienie rąbka ołowiowego jest więc wskazówką, że pracownik powinien przyłożyć jeszcze więcej starań, niż dotychczas, aby podczas pracy uniknąć wchłaniania ołowiu. Istnieje bowiem jeszcze możliwość uniknięcia ołowicy. Zaniedbanie środków ostrożności grozi wystąpieniem ciężkich i bolesnych objawów ołowicy, która jest chorobą przewlekłą, a niekiedy nawet śmiertelną.

Zatruciu ołowiem (ołowicy) można zapobiec przestrzegając środków ostrożności według niniejszego objaśnienia.

1. Pomieszczenia przeznaczone do pracy z ołowiem lub jego związkami powinny być oddzielone od innych miejsc pracy, dostatecznie obszerne i przewietrzane oraz mieć podłogę równą, gładką, szczelną, łatwą do zmywania i usuwania pyłu i odpadków. Należy je utrzymywać w stanie zupełnej czystości. Miejsce pracy należy zamiatać na mokro.

2. Odpadki ołowiane należy przechowywać w żelaznych zamkniętych skrzynkach. Nie przesypywać odpadków w miejscach pracy. Należy mieć pod ręką z zasady dwie skrzynki tak, aby w razie opróżniania jednej można było używać drugiej.

3. Ponieważ podczas rozżarzania metali zawierających ołów lub jego związki powstają trujące pary ołowiu, nie należy dopuszczać płynnego metalu, wiórów i resztek ołowiu do otwartego ognia, ani spalać farb i materiałów z ołowiem w zamkniętych pomieszczeniach.

4. Nie wolno szlifować i skrobać na sucho powierzchni przedmiotów krytych materiałami zawierającymi związki ołowiu. Materiały zeskrobywane należy natychmiast usuwać w stanie wilgotnym.

5. Ręce, odzież i zarost należy ile można chronić od zetknięcia z materiałami zawierającymi ołów. Podczas pracy nie należy rękami ani żadnymi przedmiotami dotykać ust. W miejscu pracy nie wolno jeść, pić, palić i żuć tytoniu, zażywać tabaki, ani też zabierać ze sobą do miejsca pracy żywności, napojów, tytoniu i przyborów do palenia. Do spożywania posiłku wolno się zabierać dopiero po zdjęciu ubrania roboczego i starannym umyciu rąk, następnie twarzy i zarostu ciepłą wodą z mydłem, zmieniając wodę po umyciu rąk. Szczoteczką należy sobie oczyszczać końce palców pod paznokciami. Przed jedzeniem i po skończeniu pracy należy wypłukać usta.

6. W miejscu pracy nie wolno przechowywać żadnych pokarmów, napojów ani odzieży. Na miejsce pracy nie wolno sprowadzać ani przechowywać tam trunków alkoholowych.

7. Przy pracy należy nosić odzież ochronną. Należy ją często oczyszczać i odkurzać, czyniąc to poza miejscem pracy, na otwartym powietrzu.

8. Dla ochrony przed pyłem ołowianym należy używać masek oddechowych, wilgotnych gąbek lub opasek z gazy, osłaniających usta i nos, jeżeli w miejscu pracy nie ma urządzeń przewietrznikowych, usuwających pył w samym miejscu jego powstania.

9. Podczas pracy nie wolno chodzić boso.

10. Przy pracach malarskich i lakierniczych z materiałami zawierającymi ołów i jego związki, wykonywanych zapomocą przyrządów rozpylających, należy także nosić maski ochronne ściśle przylegające do twarzy, z odpowiednimi filtrami, nakrycia głowy, a w razie potrzeby kaptury osłaniające kark i szyję, oraz rękawice ochronne z mankietami.

11. Mylnym jest rozpowszechniony pogląd, jakoby stałe używanie pewnych środków leczniczych, jak np. pigułek siarczanych, soli glauberskiej lub innych środków przeczyszczających, jodku potasu itp., albo też picie mleka chroniło dostatecznie przed ołowicą. Natomiast zaleca się dla wzmocnienia ogólnej odporności ustroju odpowiednie odżywianie się pokarmami pożywnymi, bogatymi w tłuszcze, a więc i mlekiem, ruch na świeżym powietrzu, gimnastykę lub lekki sport, kąpiel i celowe, higieniczne spędzanie czasu przeznaczonego na wypoczynek.

12. Używanie trunków alkoholowych, szczególnie zaś wódki, sprzyja zatruciu ołowiem

i z tego powodu powinno być bezwarunkowo zaniechane.

13. Pracownicy zatrudnieni stale pracą z materiałami zawierającymi ołów lub jego związki, podlegają co 6 miesięcy obowiązkowemu badaniu przez lekarza kolejowego. W przypadkach uzasadnionych lekarz kolejowy może wystąpić z wnioskiem o czasową lub stałą zmianę przeznaczenia służbowego pracownika.

14. Jeżeli pracownik zajęty pracą z materiałami zawierającymi ołów lub jego związki zauważy szaroniebieski rąbek ołowiowy na dziąsłach i zębach, spadek wagi ciała, bóle w żołądku, skłonność do zatwardzenia, zmniejszenie siły mięśniowej (zwłaszcza rąk) przy chwytaniu przedmiotów, albo inne podejrzane objawy chorobowe, to powinien niezwłocznie zwrócić się do lekarza kolejowego, zawiadamiając go, iż przy pracy styka się z ołowiem lub jego związkami

Adres Redakcji:
Ministerstwo Komunikacji ul. Chałubińskiego 4, Gabinet Ministra, pokój Nr 27, tel. 522.00, wewn. 101.

Adres Administracji:
Administracja Wydawnictw Ministerstwa Komunikacji ul. Chałubińskiego 4, pokój Nr 123, II p. tel. 8·26.28. Konto czekowe PKO. Nr 30.658.

Warunki prenumeraty w kraju: rocznie zł 8.—; półrocznie zł 4.—; kwartalnie zł 2.—; cena numeru 50 gr.

Do nabycia w Administracji Dz. Urz. M. K. lub w Administracji Dz. Zarz. D. O. K. P. Prenumeratę wpłaca się z góry przed rozpoczęciem kwartału, półrocza lub roku. Reklamacje z powodu nieotrzymania pojedyńczych numerów Dz. Urz. M. K. wnosi się do właściwych urzędów pocztowych, najpóźniej 3-go dnia po otrzymaniu następnego z kolei numeru Dziennika. Reklamacji spóźnionych lub wniesionych w sposób niewłaściwy nie uwzględnia się.

Cena ogłoszeń: od wiersza zł 1; za stronę zł 100.

Ogłoszenia prywatne można umieszczać tylko na luźnych kartkach dołączonych do Dziennika. Administracja Dziennika nie odpowiada za niedotrzymanie terminu ogłoszenia.

WYDAWNICTWO MINISTERSTWA KOMUNIKACJI.

Drukarnia Państwowa Nr 95904. 20.I.38. 9400.